

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Prim-ministrului Republicii Moldova domnului Ion CHICU

Stimate Domnule Prim-ministru

În legătură cu starea de urgență instituită în Republica Moldova pentru a combate pandemia coronavirus COVID-19, Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică (CNESP) îi revine o sarcină complicată de a gestiona o situație de criză pentru care țara noastră, ca și alte țări ale lumii, nu este pregătită. Pentru a depăși această criză, fiecare trebuie să contribuie, iar eficiența acțiunilor întreprinse depinde foarte mult de modul în care populația va înțelege și accepta deciziile autorităților.

Măsurile (drastice, dar necesare) vor aduce rezultate mai bune dacă se vor baza pe o relație de încredere între populație și autorități. Într-un stat în care încrederea populației în instituții a fost erodată ani la rând de corupție, acest fapt este o provocare și chiar un risc. Or, doar prin constrângere, fără conformare benevolă, acțiunile vor avea un impact limitat. Din cauza lipsei cronice de încredere între stat și cetățean, aceleași măsuri care sunt acceptate mai ușor în țări precum Germania sau Franța, riscă să nu fie acceptate de populația noastră.

Există unele acțiuni de termen scurt care pot conduce la îmbunătățirea încrederii populației în faptul că autoritățile depun toate eforturile pentru a remedia criza. Ele țin de accesul la informație, de transparență, dar și de comunicare sinceră fără a ține cont de interesele și considerentele politice. Regret să constat că la aceste capitole Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică (CNESP) nu excelează. Se impun urgent schimbări radicale de strategie, și anume:

1. **Accesul la informație trebuie restabilit.** Dispoziția nr. 1 din 18 martie 2020 a CNESP, printre altele, triplează termenele legale stabilite pentru „soluționarea solicitărilor formulate în exercitarea liberului acces la informații de interes public, precum și a petițiilor”. Această decizie nu este una necesară și proporțională. Autoritățile publice sunt funcționale, iar sarcina de muncă a multor funcționari a scăzut deja. Pentru a alimenta încrederea populației, accesul la informație acum este mai important ca oricând. El trebuie lărgit, nu limitat. Este imperativ să dispuneți anularea acestei decizii, și, chiar să fie dată instrucțiune ca

instituțiile să comunice cât mai operativ și cât mai deschis. Această măsură are șansa de a compensa, oarecum, lipsa de transparență de până acum. Comunicatorii din instituții trebuie să colaboreze cu toți jurnaliștii, pentru a-i informa la orice aspect al funcționării instituțiilor în legătură cu starea de urgență. Triplarea termenului pentru accesul la informație nu încurajează și nu stimulează deschiderea instituțiilor și cu siguranță nu sporește încrederea cetățenilor în stat în această perioadă crucială.

- 2. Transparența achizițiilor de urgență.** În perioada aceasta instituțiile fac achiziții pentru a acoperi necesitățile gestionării crizei. Asta implică cheltuieli, iar resursele ne sunt limitate. Moldova rămâne în continuare, chiar și pe timp de pandemie, una din cele mai corupte țări din Europa. Doar o transparență maximă poate ameliora și remedia aceste probleme. Înțelegem urgența achizițiilor, dar fără transparență, cetățeanul în continuare va avea percepția că banul public se delapidază ca totdeauna. Acceptăm faptul că achizițiile de gestionare a crizei trebuie să fie efectuate operativ. Totuși, în paralel, se impune necesitatea unui efort proactiv de informare a populației vizavi deciziile financiare luate. Acest efort nu trebuie să creeze un disconfort sau întârziere procesului de achiziții de urgență, dar el trebuie să aibă loc pentru ca populația să fie informată, iar o populație mai informată va fi o populație mai implicată și mai cooperantă. Nici o achiziție de urgență nu poate fi secret de stat.

Adițional alocațiilor financiare din buget, mai multe autorități centrale și locale au inițiat colectări de fonduri de la populație. Este important ca populația să cunoască cu exactitate cât s-a adunat în total, cum s-au utilizat acești bani, ce necesități mai sunt.

Populația trebuie să cunoască cât s-a alocat din buget, cât s-a adunat din donații, cum s-au utilizat acești bani, cât s-a cheltuit, ce cheltuieli planificate sunt cunoscute, ce stocuri sunt în dotare, ce stocuri trebuiesc suplinite, câte teste s-au făcut, câte teste mai există.

Calitatea și credibilitatea acestei comunicări este crucială. Din acest motiv, cei de la care vine această comunicare trebuie să fie independenți de guvern sau de Comisie, lucru care va contribui la credibilitatea informației oferite. Considerăm că este un rol bun pentru câțiva membri ai opoziției alături de o echipă de experți din societatea civilă, care să-și dedice non-stop atenția și timpul unui singur obiectiv - transparența maximă, timp în care executivul se poate concentra pe eforturile de gestionare a crizei. Ne asumăm să creăm acest grup care nu va fi sub nici o formă sub controlul politic sau administrativ al guvernării. În doar câteva zile putem porni o platformă de comunicare calitativă cu populația despre deciziile financiare care sunt luate

sau urmează a fi luate, lucru care va contribui eficient la stabilirea unei relații de încredere între cetățeni și stat într-o perioadă extrem de dificilă.

Prin transparență și deschidere putem ajuta împreună și putem contribui la sentimentul cetățeanului că de data asta statul acționează pentru a-l proteja, că de data asta nimeni nu își face nici un interes ascuns sub acoperirea stării de urgență.

Republica Moldova este în situație excepțională, iar pentru a ieși din ea suportând costuri minime va trebui să fim, după cum ați menționat și în discursul DVS din parlament - solidari și responsabili. Pentru ca cetățenii să fie responsabili și să se solidarizeze, cu adevărat, eforturilor autorităților, autoritățile trebuie să arate maximă transparență și deschidere.

Cu respect,

**Deputat în Parlament
Dumitru ALAIBA**